

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องผลกระทบต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของกลุ่มธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่งผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาที่ได้รวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลนโยบายการบัญชีที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินภายใต้หัวข้อ “สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ” กับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่องการนำเสนองบการเงิน

ส่วนที่ 2 การศึกษานโยบายการบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยแยกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม 4 เรื่อง 1) การรับรู้รายได้ 2) ค่าเสื่อมราคา 3) ต้นทุนการกู้ยืม 4) สินค้าคงเหลือ

ส่วนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีของบริษัทกับมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง และลักษณะของการเปิดเผยนโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีในเรื่องต่อไปนี้

1) การรับรู้รายได้ เปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 26 เรื่อง การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ฉบับที่ 37 เรื่อง การรับรู้รายได้

2) ค่าเสื่อมราคา เปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

3) ต้นทุนการกู้ยืม เปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 33 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง ต้นทุนกู้ยืม

4) สินค้าคงเหลือ เปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 31 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง สินค้าคงเหลือ

ส่วนที่ 5 การการจัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลนโยบายการบัญชีที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินภายใต้หัวข้อ “สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ” กับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่องการนำเสนองบการเงิน

ตารางที่ 1 ร้อยละของรายการนโยบายการบัญชีที่สำคัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่แสดงในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

(n = 140)

รายการ	ร้อยละ				
	2548	2549	2550	2551	2552
1. เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินรวม	62.07	72.41	68.97	62.07	75.86
2. เงินตราต่างประเทศ	89.66	82.76	93.10	89.66	100.00
3. เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์	58.62	58.62	55.17	68.97	68.97
4. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	89.66	100.00	100.00	100.00	100.00
5. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	96.55	96.55	93.10	96.55	100.00
6. สินค้าคงเหลือ และวัสดุคงเหลือ	79.31	79.31	75.86	75.86	79.31
7. เงินลงทุน	89.66	86.21	86.21	89.66	79.31
8. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
9. สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนและค่าตัดจำหน่าย	48.28	55.17	65.52	72.41	72.41
10. การค้ำยค่า	34.48	65.52	65.52	75.86	79.31
11. หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย	13.79	17.24	20.69	20.69	24.14
12. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	13.79	13.79	13.79	17.24	24.14
13. ผลประโยชน์พนักงาน	27.59	65.52	62.07	79.31	75.86
14. ประมาณการหนี้สิน	34.48	65.52	62.07	89.66	86.21
15. การรับรู้รายได้	89.66	93.10	100.00	100.00	100.00
16. ค่าใช้จ่าย	51.72	51.72	44.83	48.28	58.62
17. ค่าเช่าการเงิน	27.59	31.03	27.59	41.38	41.38
18. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	27.59	10.34	10.34	13.79	13.79

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

รายการ	2548	2549	2550	2551	2552
19. กำไร/ขาดทุนต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	75.86	27.59	31.03	34.48	34.48
20. การใช้ประมาณการทางบัญชี	34.48	41.38	55.17	58.62	64.62
21. ต้นทุนในการรับจ้าง	3.45	3.45	3.45	3.45	3.45
22. การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี	6.90	6.90	6.90	6.90	6.90
23. ดอกเบี้ยเงินกู้	3.45	3.45	3.45	3.45	3.45
24. ภาษีเงินได้นิติบุคคล	51.72	72.41	89.66	79.31	86.21
25. รายการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือกิจการ	13.79	55.17	62.07	55.17	48.28
26. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้ขาย	3.45	3.45	3.45	3.45	10.34
27. สิทธิในการเช่าและค่าตัดจำหน่าย	6.90	10.34	10.34	6.90	13.79
28. สินทรัพย์รอขาย	6.90	10.34	10.34	10.34	10.34
29. ข้อมูลจำแนกส่วนงาน	3.45	6.90	10.34	6.90	3.45
30. สำรองเพื่อรับสินค้าคืน	3.45	3.45	3.45	3.45	
31. สัญญาเช่าระยะยาว	20.69	20.69	24.14	27.59	34.48
32. หนี้สินซื้อคืน	3.45	6.90	6.90	6.90	10.34
33. จ่ายเงินปันผล			3.45	3.45	6.90
34. ต้นทุนการพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์	10.34	6.90	6.90	10.34	10.34
35. อสังหาริมทรัพย์ระหว่างรอการพัฒนา			6.90		3.45
36. เงินให้สินเชื่อ	6.90	6.90	6.90	6.90	6.90
37. การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา	6.90	10.34	6.90	6.90	6.90
38. เงินทดรองจ่ายในการดำเนินคดี	3.45	3.45	3.45	3.45	3.45
39. รายการขายลูกหนี้ตัวเงิน	3.45	3.45	3.45	3.45	3.45
40. เงินสมทบกองทุนฟื้นฟูสถาบันการเงิน		3.45	3.45	3.45	3.45
41. ลูกหนี้และเจ้าหนี้สำนักหักบัญชี			3.45	3.45	3.45
42. เจ้าหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์			3.45	3.45	3.45
43. ค่าเสื่อมและราคาตัดจ่าย	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	(หน่วย: ร้อยละ)				
	2548	2549	2550	2551	2552
44. ต้นทุนในการรับจ้าง	3.45	3.45	3.45	3.45	3.45
45. งบกระแสเงินสด	6.90				
46. การจัดสรรกำไรสะสม				3.45	
47. หนี้ทุนซื้อคืน	3.45	6.90	6.90	6.90	10.34
48. ที่ดินรอการพัฒนา		3.45	3.45	3.45	3.45

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูล

จากที่ตารางที่ 1 จากการรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยนโยบายบัญชีที่สำคัญตั้งแต่ปี 2548 ถึง 2552 พบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อบริษัทที่ให้ความสำคัญคล้ายคลึงกัน โดยนโยบายบัญชีที่มีการเปิดเผยครบทุกบริษัทที่คิดเป็นร้อยละ 100 คือ ค่าเสื่อมและราคาตัดจ่ายซึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลตั้งแต่ปี 2548 – 2552 ส่วนรายการเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดที่มีการเปิดเผยร้อยละ 100 ตั้งแต่ปี 2549 – 2552 ส่วนรายการลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญมีการเปิดเผยร้อยละ 100 ในปี 2552 เพียงปีเดียว ขณะที่รายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์มีการเปิดเผยร้อยละ 100 ในปี 2550 และ 2551 สำหรับรายการการรับรู้รายได้มีการเปิดเผยร้อยละ 100 ตั้งแต่ปี 2550 – 2552

การเปรียบเทียบข้อมูลนโยบายการบัญชีที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินภายใต้หัวข้อ “สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ” กับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่องการนำเสนองบการเงินพบว่า ในมาตรฐานการบัญชีดังกล่าวระบุว่า การเปิดเผยนโยบายการบัญชีต้องเปิดเผยเกณฑ์การวัดมูลค่าที่ใช้จัดทำงบการเงิน นโยบายการบัญชีอื่นๆ ที่กิจการเลือกใช้ซึ่งเกี่ยวข้องต่อความเข้าใจในงบการเงินของกิจการ และการใช้ประมาณการทางบัญชี ซึ่งจากข้อมูลพบว่ารายการเกณฑ์ในการจัดทำงบการเงินรวมทั้งรวบรวมจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ตั้งแต่ปี 2548 – 2552 มีการเปิดเผยมากที่สุดในปี 2552 ที่ร้อยละ 75.86 ขณะที่นโยบายการบัญชีอื่นๆ ที่กิจการเลือกใช้ซึ่งเกี่ยวข้องต่อความเข้าใจในงบการเงินของกิจการพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีการเลือกใช้ นโยบายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับกิจการดังนี้ เงินให้สินเชื่อ เงินทดรองจ่ายในการดำเนินคดี รายการขายลูกหนี้ตัวเงิน เงินสมทบกองทุนฟื้นฟูสถาบันการเงิน ลูกหนี้และเจ้าหนี้สำนักหักบัญชี และเจ้าหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเลือกใช้ นโยบายการบัญชีที่

เกี่ยวข้องกับกิจการดังนี้ ต้นทุนการพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ระหว่างรอการพัฒนา และที่ดินรอการพัฒนา สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ยังไม่ปรากฏความชัดเจนในเรื่องดังกล่าว สำหรับนโยบายบัญชีเรื่อง การใช้ประมาณการทางบัญชี พบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีแนวโน้มในการใช้นโยบายดังกล่าวเพิ่มขึ้น โดยในปี 2548 มีบริษัทที่ใช้เพียงร้อยละ 34.48 จากนั้นจึงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งในปี 2552 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 64.62

ส่วนที่ 2 การศึกษานโยบายการบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยแยกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม 4 เรื่อง 1) การรับรู้รายได้ 2) ค่าเสื่อมราคา 3) ต้นทุนการกู้ยืม 4) สินค้าคงเหลือ

ตารางที่ 2 ร้อยละของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีนโยบายบัญชีเรื่อง การรับรู้รายได้ ค่าเสื่อมราคา ต้นทุนการกู้ยืม และสินค้าคงเหลือ ประจำปี 2552 โดยแยกเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม

รายการ	เกษตร	อุปโภค บริโภค	การเงิน	กลุ่มอุตสาหกรรม (ร้อยละ)					เทคโนโลยี
				อุตสาหกรรม	อสังหาริมทรัพย์	ทรัพยากร	บริการ		
1. การรับรู้รายได้	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		100.00
2. ค่าเสื่อมราคา	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00		100.00
3. ต้นทุนการกู้ยืม					48.00		33.34		40.00
4. สินค้าคงเหลือ	90.00	80.00		68.00	48.00	70.00	76.67		90.00

ที่มา: จากการสำรวจ

จากที่ตารางที่ 2 พบว่า จำนวนตัวอย่างทุกบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในทุกๆ กลุ่มอุตสาหกรรมมีนโยบายการบัญชีเรื่องการรับรู้รายได้และนโยบายการบัญชีเรื่องค่าเสื่อมราคา ในสัดส่วนร้อยละ 100 ขณะที่นโยบายการบัญชีเรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม พบว่า บริษัทในกลุ่ม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีสัดส่วนที่ใช้ นโยบายดังกล่าวสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาเป็น บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการร้อยละ 33.34 ขณะที่กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่ม สินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มสินค้าธุรกิจการเงิน กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มทรัพยากร พบว่า ไม่มีการใช้นโยบายการบัญชีเรื่อง ต้นทุนการกู้ยืมในปี 2552 ส่วนนโยบายการบัญชีเรื่อง สินค้า คงเหลือ พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีสัดส่วนของ บริษัทที่ใช้ นโยบายดังกล่าวสูงสุดถึงร้อยละ 90 รองลงมาเป็นกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคคิดเป็น สัดส่วนร้อยละ 80 ขณะที่กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีสัดส่วนของ บริษัทที่มีนโยบาย การบัญชีเรื่องสินค้าคงเหลือต่ำสุดเพียงร้อยละ 48 อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า กลุ่มสินค้าธุรกิจ การเงินไม่มีการใช้นโยบายบัญชีดังกล่าวทั้งนี้อาจเนื่องจากเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ให้บริการ ทางการเงินซึ่งเป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ จึงไม่มีความจำเป็นในการดำเนินนโยบายในเรื่องดังกล่าว

ส่วนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ของบริษัทที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี

(n = 140)

ปี	การเปลี่ยนแปลงตามข้อบังคับ		การเปลี่ยนแปลงโดยสมัครใจ	
	จำนวนบริษัท	ร้อยละ	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
2548				
2549			10	7.14
2550	19	13.57	34	24.29
2551	53	37.86	5	3.57
2552	14	10.00	5	3.57

ที่มา: จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3 พบว่า ในปี 2551 มีบริษัทจำนวน 53 บริษัทจากตัวอย่าง 140 บริษัท หรือคิด เป็นร้อยละ 37.86 ได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีตามข้อบังคับ และพบว่าในปี 2550 มี บริษัทจำนวน 34 บริษัทหรือคิดเป็นร้อยละ 24.29 ที่ดำเนินเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีโดยสมัครใจ

และหากพิจารณาในภาพรวมจะพบว่าสัดส่วนบริษัทที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีตามข้อบังคับจะมีสูงกว่าที่เปลี่ยนแปลงโดยสมัครใจ โดยที่เปลี่ยนแปลงตามข้อบังคับมีสัดส่วนร้อยละ 61.43 ขณะที่เปลี่ยนแปลงตามความสมัครใจคิดเป็นร้อยละ 38.57

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีของบริษัทกับมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง และลักษณะของการเปิดเผยนโยบายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี

4.1 การรับรู้รายได้ เปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 26 เรื่อง การรับรู้รายได้ สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และฉบับที่ 37 เรื่อง การรับรู้รายได้

ตารางที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 26 เรื่อง การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

(n = 15)

รายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	ร้อยละบริษัทที่เปิดเผย				
	2548	2549	2550	2551	2552
1. นโยบายการบัญชี					
1.1 วิธีการรับรู้รายได้	80.00	89.66	93.10	100.00	100.00
1.2 กรณีที่ใช้วิธีการรับรู้รายได้ตามอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จ ให้เปิดเผยวิธีการกำหนดอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จด้วย	8.00	8.00	20.00	33.33	46.67
2. ข้อมูลเพิ่มเติม					
2.1 มูลค่าการซื้อขายที่ได้มีการทำสัญญาแล้วและอัตราส่วนต่อยอดขายรวมของโครงการ					
2.2 มูลค่าผูกพันตามสัญญาที่จะต้องใช้ในการพัฒนาโครงการต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ					
2.3 ภาระผูกพันที่สำคัญในอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาเพื่อขาย เช่น การจดทะเบียน จำนอง และการระจำยอม					
2.4 ลูกหนี้ที่หยุดรับรู้รายได้ ให้เปิดเผยจำนวนรายและจำนวนเงิน					

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 15)

รายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	ร้อยละบริษัทที่เปิดเผย				
	2548	2549	2550	2551	2552
2.5 กรณีที่การก่อสร้างได้เสร็จและผู้ซื้อผ่อน โดยตรงกับผู้ขาย โดยมีระยะเวลาการผ่อนชำระตาม สัญญายาวตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป และผู้ขายรับรู้รายได้ตาม เงินค่างวดที่ถึงกำหนดชำระ ให้เปิดเผยจำนวนเงินที่ ยังไม่ได้รับชำระทั้งสิ้นตามสัญญา และมูลค่าปัจจุบัน ของจำนวนเงินดังกล่าวพร้อมระบุอัตราดอกเบี้ยที่ใช้ ในการคำนวณ					

ที่มา: จากการสำรวจ

จากการสำรวจตัวอย่างจำนวน 15 บริษัทในหมวดธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า มีสัดส่วนของของบริษัทที่เปิดเผยวิธีการรับรู้รายได้ในปี 2548 ร้อยละ 80 และเพิ่มเป็นร้อยละ 100 ในปี 2551 และ 2552 ขณะที่การเปิดเผยนโยบายบัญชีในกรณีที่ใช้วิธีการรับรู้รายได้ตามอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จให้เปิดเผยวิธีการกำหนดอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จด้วย พบว่า ในปี 2548 ถึง ปี 2549 มีสัดส่วนของบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเพียงร้อยละ 8 ขณะที่ปี 2550 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 และเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2552 ที่ร้อยละ 46.67 สำหรับรายการอื่นๆ ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 26 เรื่อง การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ พบว่า ยังไม่ปรากฏว่ามีบริษัทใดดำเนินการในส่วนดังกล่าว

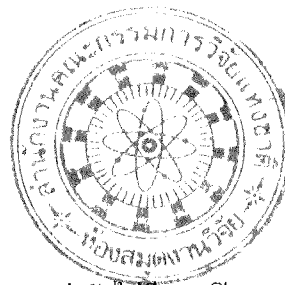
ตารางที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 เรื่อง การรับรู้รายได้

(n = 140)

รายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	บริษัทที่เปิดเผย (ร้อยละ)				
	2548	2549	2550	2551	2552
1. นโยบายการบัญชีที่กิจการใช้ในการรับรู้รายได้	89.66	93.10	100.00	100.00	100.00
2. จำนวนรายได้ที่เป็นสาระสำคัญ					
2.1 การขายสินค้า	61.43	64.29	75.00	78.00	85.00
2.2 การให้บริการ	60.00	63.43	60.71	72.14	75.00
2.3 ดอกเบี้ย	37.86	42.14	55.00	55.71	55.71
2.4 ค่าสิทธิ	3.57	2.86	3.57	3.57	5.00
2.5 เงินปันผล	45.00	46.43	47.86	47.86	51.43
3. จำนวนรายได้ที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ					
4. รายการกำไรหรือขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นใน ภายในและเหตุการณ์หลังวันที่ในงบการเงิน	2.86	2.14	1.43	3.57	5.00

ที่มา: จากการสำรวจ

จากตารางที่ 5 พบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้ในการรับรู้รายได้ในปี 2548-2549 ในสัดส่วนร้อยละ 89.66 และ 93.10 ตามลำดับ ขณะที่ปี 2550 ถึง 2552 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100 และเมื่อพิจารณาจากการเปิดเผยจำนวนรายได้ที่เป็นสาระสำคัญในรายการการขายสินค้าพบว่าตั้งแต่ปี 2548 ถึง 2552 มีแนวโน้มที่สัดส่วนบริษัทจะเปิดเผยข้อมูลในรายการดังกล่าวเพิ่มขึ้น โดยในปี 2551 และ 2552 มีสัดส่วนของบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 85.00 ส่วนรายการการให้บริการ พบว่าในช่วงปี 2548 ถึง 2550 ยังมีแนวโน้มที่ไม่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ดี ในปี 2551 และ 2552 พบว่ามีสัดส่วนของบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 72.14 และ 75.00 ตามลำดับ สำหรับรายการดอกเบี้ย ค่าสิทธิ เงินปันผล และรายการกำไรหรือขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นภายในภายในและเหตุการณ์หลังวันที่ในงบการเงินพบว่า ตั้งแต่ปี 2548 ถึง 2552 มีแนวโน้มที่สัดส่วนของบริษัทจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเพิ่มขึ้น ขณะที่

จำนวนรายได้ที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการพบว่ายังไม่มีเปิดเผยเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว

4.2 ค่าเสื่อมราคา เปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ตารางที่ 6 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

(n = 140)

รายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	บริษัทที่เปิดเผย (ร้อยละ)				
	2548	2549	2550	2551	2552
1. เกณฑ์การวัดมูลค่าที่ใช้กำหนดราคาตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
2. วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
3. อายุการใช้งาน หรืออัตราค่าเสื่อมราคา	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
4. ราคาตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสม ค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเพื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ ณ วันต้นงวดและสิ้นงวด	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
5. รายการกระทบยอดของราคาตามบัญชีระหว่างต้นงวดถึงวันสิ้นงวดที่แสดงถึง	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
6. จำนวนของสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น	89.66	89.66	93.10	93.10	96.55
7. จำนวนของสินทรัพย์ที่จำหน่าย	62.07	93.10	89.66	93.10	96.55
8. จำนวนที่ได้มาจากการควบกิจการ	3.45	10.34	6.90	3.45	3.45
9. การเพิ่มขึ้นหรือลดลงระหว่างงวดซึ่งเป็นผลมาจากการตีราคาใหม่และจากการรับรู้หรือกลับบัญชีรายการขาดทุนจากการด้อยค่าโดยตรงไปยังส่วนของเจ้าของ	27.59	24.14	34.48	34.48	31.03
10. รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุนระหว่างงวด	10.34	20.69	20.69	20.69	24.14

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	ร้อยละบริษัทที่เปิดเผย				
	2548	2549	2550	2551	2552
11. รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่กลับบัญชีในงบกำไรขาดทุนระหว่างงวด	6.90	10.34	13.79	10.34	17.24
12. ค่าเสื่อมราคา	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
13. ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิที่เกิดจากการแปลงค่าเงินของหน่วยงานในต่างประเทศ	3.45				

ที่มา: จากการสำรวจ

จากตารางที่ 6 พบว่า ตั้งแต่ปี 2548 ถึง 2552 มีบริษัทในสัดส่วนร้อยละ 100 ที่เปิดเผยข้อมูลในรายการเกณฑ์การวัดมูลค่าที่ใช้กำหนดราคาตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์ วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา อายุการใช้งาน หรืออัตราค่าเสื่อมราคา ราคาตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสม ค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเพื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ ณ วันต้นงวดและสิ้นงวด รายการกระทบยอดของราคาตามบัญชี ระหว่างต้นงวดถึงวันสิ้นงวดที่แสดงถึง และรายการค่าเสื่อม ขณะที่รายการจำนวนของสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น รายการจำนวนของสินทรัพย์ที่จำหน่าย และรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุนระหว่างงวด พบว่ามีแนวโน้มที่เปิดเผยมากขึ้นในปี 2552 ส่วนรายการจำนวนที่ได้มาจากการควบกิจการ และรายการการเพิ่มขึ้นหรือลดลงระหว่างงวดซึ่งเป็นผลมาจากการตีราคาใหม่และจากการรับรู้หรือกลับบัญชีรายการขาดทุนจากการด้อยค่าโดยตรงไปยังส่วนของเจ้าของพบว่ามีแนวโน้มที่เปิดเผยน้อยลงในปี 2552

4.3 ต้นทุนการกู้ยืม เปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 33 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม

ตารางที่ 7 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 33 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง ^{30/4} ต้นทุน
กู้ยืม

(n = 140)

รายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	บริษัทที่เปิดเผย (ร้อยละ)				
	2548	2549	2550	2551	2552
ต้นทุนกู้ยืม	37.24	44.34	50.34	57.24	62.69

ที่มา: จากการสำรวจ

จากตารางที่ 7 พบว่า ตั้งแต่ปี 2548 ถึง 2552 มีแนวโน้มที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะเปิดเผยข้อมูลในรายการต้นทุนกู้ยืมมากขึ้น โดยในปี 2548 มีสัดส่วนบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 37.24 และในปี 2552 มีสัดส่วนบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 62.69

4.4 สิ้นค้าคงเหลือ เปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 31 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง
สิ้นค้าคงเหลือ

ตารางที่ 8 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 31 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง สิ้นค้า
คงเหลือ

(n = 140)

รายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	บริษัทที่เปิดเผย (ร้อยละ)				
	2548	2549	2550	2551	2552
1. นโยบายการบัญชีที่ใช้ในการวัดมูลค่าสิ้นค้าคงเหลือ และวิธีที่ใช้คำนวณราคาทุน	58.62	62.07	65.52	68.97	68.97
2. มูลค่าตามบัญชีรวมของสิ้นค้าคงเหลือและมูลค่าตามบัญชีของสิ้นค้าคงเหลือแต่ละประเภทจำแนกตามความเหมาะสมของแต่ละกิจการ	65.52	68.97	68.97	86.21	82.76
3. มูลค่าตามบัญชีรวมของสิ้นค้าคงเหลือที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย	6.90	6.90	6.90	10.34	10.34
4. มูลค่าของสิ้นค้าคงเหลือที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชี	37.93	37.93	48.28	58.62	58.62

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการข้อมูลที่ต้องเปิดเผย	ร้อยละบริษัทที่เปิดเผย				
	2548	2549	2550	2551	2552
5. มูลค่าของสินค้าคงเหลือที่ปรับลดลงและรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชี	20.69	31.03	34.48	48.28	37.93
6. มูลค่าการบันทึกกลับรายการในส่วนที่มีการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือ	6.90	6.90	17.24	20.69	13.79
7. เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ทำให้มีการกลับรายการการปรับลดมูลค่าสินค้า	58.62	62.07	65.52	68.97	68.97
8. มูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือที่ใช้เป็นหลักประกันหนี้สิน	65.52	68.97	68.97	86.21	82.76

ที่มา: จากการสำรวจ

จากตารางที่ 8 พบว่า ตั้งแต่ปี 2548 ถึง 2552 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีแนวโน้มที่เปิดเผยข้อมูลในรายการนโยบายการบัญชีที่ใช้ในการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือ และวิธีที่ใช้คำนวณราคาทุน รายการมูลค่าตามบัญชีรวมของสินค้าคงเหลือที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย รายการมูลค่าของสินค้าคงเหลือที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชี และรายการเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ทำให้มีการกลับรายการการปรับลดมูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้นในปี 2552 โดยในปี 2552 มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 68.97 10.34 58.62 และ 68.97 ตามลำดับ ขณะที่รายการมูลค่าตามบัญชีรวมของสินค้าคงเหลือและมูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือแต่ละประเภทจำแนกตามความเหมาะสมของแต่ละกิจการ รายการมูลค่าของสินค้าคงเหลือที่ปรับลดลงและรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชี รายการมูลค่าการบันทึกกลับรายการในส่วนที่มีการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือ และรายการมูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือที่ใช้เป็นหลักประกันหนี้สิน มีแนวโน้มที่สัดส่วนของบริษัทเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวลดลงในปี 2552

ส่วนที่ 5 การการจัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการ

เนื่องจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องการวัดผลการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทยเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากล ดังนั้น หลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาจึงได้รับการพัฒนาขึ้น โดยอาศัยหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของกลุ่มประเทศ OECD (OECD Principles of Corporate Governance) ซึ่งเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับ และถูกนำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักการกำกับดูแลกิจการของประเทศต่างๆ รวมทั้งหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นกรอบในการพิจารณา โดยแบ่งออกเป็น 5 หมวด ดังนี้

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น (Rights of Shareholders)
2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Treatment of Shareholders)
3. การคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (Roles of Stakeholders)
4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส (Disclosure and Transparency)
5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (Board Responsibilities)

โดยในแต่ละหมวดจะมีเกณฑ์ชี้วัดและประเมินการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว โดยมุ่งเน้นเครื่องมือชี้วัดที่เป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ในเชิงปริมาณ โดยพยายามหลีกเลี่ยงตัวชี้วัดที่เป็นนามธรรมหรือต้องใช้ความรู้สึกในการตัดสินซึ่งอาจเกิดการลำเอียงได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การประเมินดังกล่าวได้มีการทบทวนและพิจารณาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องภายหลังจากที่บริษัทที่ปรึกษา McKinsey & Company ได้ช่วยพัฒนาขึ้นในปีแรก โดยมีจำนวนหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักในแต่ละหมวดเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละปี

ผลการสำรวจข้อมูลในปี 2552 จากตัวอย่างจำนวน 140 บริษัท พบว่า บริษัทที่มีการจัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OCED) มีจำนวนทั้งสิ้น 98 บริษัท โดยสามารถจำแนกผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้ ดังนี้

1. ระดับดีเลิศ มีช่วงคะแนนประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีอยู่ในช่วง 90 – 100 คะแนน โดยมีบริษัทที่ได้คะแนนในระดับดังกล่าวจำนวน 13 บริษัท
2. ระดับดีมาก มีช่วงคะแนนประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีอยู่ในช่วง 80 – 89 คะแนน โดยมีบริษัทที่ได้คะแนนในระดับดังกล่าวจำนวน 36 บริษัท

3. ระดับดี มีช่วงคะแนนประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีอยู่ในช่วง 70 – 79 คะแนน โดยมีบริษัทที่ได้คะแนนในระดับดังกล่าวจำนวน 23 บริษัท

ขณะที่บริษัทอีก 25 บริษัท พบว่า มีคะแนนประเมินต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยอยู่ในระดับดีพอใช้และระดับผ่านตามลำดับ

คำถามในการวิจัย

1. การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีส่งผลต่องบการเงิน และการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือไม่

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในปี 2552 มีสัดส่วนของบริษัทที่แสดงให้เห็นว่า การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีส่งผลต่องบการเงินถึงร้อยละ 80 ขณะที่การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีการกำกับดูแลกิจการที่ดี พบว่า ไม่ส่งผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี เนื่องจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นการปฏิบัติตามมาตรฐานที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด ประกอบกับตลาดหลักทรัพย์จะดำเนินการประเมินการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียน และประกาศผลการประเมินดังกล่าวต่อสาธารณะเพื่อช่วยสร้างภาพลักษณ์ของบริษัทที่มีผลการประเมินด้วยคะแนนในระดับสูง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวของตลาดหลักทรัพย์น่าจะเป็นตัวที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้บริษัทจดทะเบียนมีความกระตือรือร้นในการยกระดับบริษัทของตนเองให้มีการดำเนินงานตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

2. มีการจัดทำและการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีที่ครบถ้วนและเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้หรือไม่

ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในรายการรับรู้รายได้ รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ รายการต้นทุนกู้ยืม และรายการสินค้าคงเหลือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ยังเปิดเผยข้อมูลไม่ครบทุกรายการตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด

3. มีการจัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการ ตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OCED) หรือไม่

จากการผลการสำรวจจากตัวอย่างจำนวน 140 บริษัทพบว่า มี 98 บริษัท หรือคิดเป็น ร้อยละ 70 ที่มีการจัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการ ตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยองค์กร เพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OCED)